

In The Name Of God

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش داخلی - جراحی

عنوان

دیسترس دیابت و عوامل تعیین کننده آن در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه کننده

به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل، سال 1395

استاد راهنما

دکتر معصومه آقامحمدی

استاد مشاور آمار

مهندس مالک اباذری

نگارنده

ثریا پارسا

تابستان 1397

کد پایان نامه: 23

تقدیم به

بانوی اول زندگی ام مادر

ثانیه به ثانیه زندگی مرا با دست‌های جان‌دادی، وقتی خسته بودم، تو تنها کسی بودی که همیشه در کنارم حضور داشتی و آرامم می‌کردی. حتی با وجود بدخلقی‌های من، هیچ‌وقت تنه‌ایم نگذاشتی. مادر مهربانم دوستت دارم.

تقدیم به امید زندگی ام پدر

مردی که آرام است و کم‌حرف، اما مثل کوه، قوی و مثل آسمان، دلش بزرگ است. او کسی است که مبارزه برای رسیدن را به من آموخت. پدر عزیزم حضورت در کنارمان، معنای زندگی است. دوستت دارم.

تقدیم به

بیمارانی که از بیماری دیابت رنج می‌برند. امید است که این مطالعه، بتواند اندکی از مشکلات آنها را مرتفع سازد.

تشکر و قدردانی

سپاس خدایی را که همیشه و همه جا در کنار من حضور داشت. درست در لحظاتی که حس می کردم تمام سختی های دنیا بر من هجوم آورده اند، دست مرا می گرفت و مسیر مرا تغییر می داد. خدایی که انسان های مهربانی را در مسیر زندگی ام قرارداد تا عظمت خود را در وجود کسانی به من نشان دهد که تکه ای از روحش را در آن ها دمیده بود. کسانی همچون استاد عزیزم خانم دکتر آقامحمدی که با صبر بی اندازه خود و آرامشی که در چهره اش موج می زد در قدم به قدم مسیر حمایت کرد. معلمی که با خوبی هایش، این را به من یاد داد که باید خوب بود و این خوبی است که همه چیز را زیباتر می کند. او بود که سختی های راه را برای من قابل تحمل می کرد. در کنار او همیشه تشویش ها به آرامش تبدیل می شد. استاد عزیزم بابت اینکه اعتماد به نفس را در وجود من شکوفا کردی از شما بسیار سپاسگزارم. از جناب آقای مهندس اباذری، مشاور آمار ارجمند نیز کمال تشکر و تقدیر رادارم که مرا در تجزیه و تحلیل صحیح و دقیق آماری داده ها یاری نموده و با نکات کلیدی و ارزشمند خود، مسیر اجرای مطالعه را هموار ساختند.

در نهایت از تمامی اساتید، مربیان و دوستانی که در پیشبرد این مطالعه از هیچ کمکی مضایقه نکردند و باروی خوش پذیرای من بودند، سپاسگزارم.

چکیده:

زمینه و هدف: دیسترس دیابت یکی از اختلالات روانشناختی شایع در بیماران مبتلا به دیابت می باشد که مطالعات اندکی در رابطه با آن در بین بیماران ایرانی انجام شده است. مطالعه حاضر با هدف تعیین وضعیت دیسترس دیابت و عوامل تعیین کننده آن در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی بود. تعداد 220 بیمار مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) با روش نمونه گیری در دسترس در مدت زمان 11 ماه وارد مطالعه شدند. داده های مطالعه توسط پرسشنامه های مقیاس استاندارد دیسترس دیابت، خلاصه فعالیت های خودمراقبتی دیابت، ابزار خلاصه شده مقابله و پرسشنامه فردی اجتماعی و بیماری جمع آوری و با استفاده از آزمون های کای دو، مقایسه میانگین ها، همبستگی پیرسون و آنالیز رگرسیون خطی و سلسله مراتبی در نرم افزار SPSS نسخه 22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج نشان داد که 21/4 درصد از بیماران مبتلا به دیابت، دیسترس زیاد داشتند و بعد از هیجانی بیشترین نمره را در بین زیرمجموعه های دیسترس دیابت، به خود اختصاص داد. میانگین نمره خودمراقبتی بیماران $30/33 \pm 11/62$ به دست آمد که نشان دهنده وضعیت خودمراقبتی پائین بود. نمره کسب شده توسط سبک های مقابله ای مسئله محور برابر با 66/95 درصد بود. نتایج آنالیز چندمتغیری نشان داد که BMI بالا، تعداد دفعات کم پایش قندخون، تزریق انسولین، به کارگیری سبک اجتنابی و استفاده کم از سبک های مسئله محور به طور معنی داری با دیسترس دیابت مرتبط بودند ($P < 0/05$). همچنین مدل نهایی آنالیز رگرسیون سلسله مراتبی، 68/1٪ از واریانس دیسترس دیابت را پیش گویی کرد، که سبک های مقابله سهم بالایی را به خود اختصاص دادند.

نتیجه گیری: با توجه به یافته ها، ارائه دهندگان مراقبت سلامت باید در آموزش دیابت، علاوه بر جنبه های بالینی و جسمی بیماری، به عواملی همچون نحوه مقابله افراد با بیماری و نیازهای آن توجه نمایند و راهکارهای مناسبی برای ارتقا سبک های مسئله محور به کار بگیرند و بیماران را در انجام فعالیت های خودمراقبتی مانند پایش قندخون و حفظ وزن سالم یاری کنند.

واژه های کلیدی: دیسترس دیابت، دیابت نوع 2، شاخص توده بدنی، سبک های مقابله ای،

رفتارهای خودمراقبتی دیابت

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

Error! Bookmark not defined.	فصل اول: مقدمه و بیان مسئله
Error! Bookmark not defined.	1-1. مقدمه
Error! Bookmark not defined.	2-1. کلیات و بیان مسئله
Error! Bookmark not defined.	3-1. اهداف
Error! Bookmark not defined.	1-3-1. هدف کلی طرح
Error! Bookmark not defined.	2-3-1. اهداف اختصاصی
Error! Bookmark not defined.	3-3-1. هدف کاربردی
Error! Bookmark not defined.	4-3-1. فرضیه و سؤال پژوهش
Error! Bookmark not defined.	4-1. تعریف واژه‌ها (نظری و عملی)
Error! Bookmark not defined.	دیابت نوع 2
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی:
Error! Bookmark not defined.	عامل تعیین کننده
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	شاخص‌های بالینی
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	هموگلوبین A1c
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	عوارض دیابت
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	پروفایل چربی

Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	شاخص توده بدنی
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	فعالیت‌های خودمراقبتی دیابت
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	سبک‌های مقابله‌ای
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	دیسترس دیابت
Error! Bookmark not defined.	تعریف نظری
Error! Bookmark not defined.	تعریف عملی
Error! Bookmark not defined.	فصل دوم: چهارچوب پنداشتی و مرور متون
Error! Bookmark not defined.	1-2. مقدمه
Error! Bookmark not defined.	2-2. چهارچوب پنداشتی
Error! Bookmark not defined.	دیابت ملیتوس
Error! Bookmark not defined.	دیسترس دیابت
Error! Bookmark not defined.	شاخص‌های بالینی
Error! Bookmark not defined.	فعالیت‌های خودمراقبتی دیابت
Error! Bookmark not defined.	سبک‌های مقابله‌ای
Error! Bookmark not defined.	2-2. مروری بر مطالعات انجام‌شده
Error! Bookmark not defined.	1-2-2. پیشینه داخلی
Error! Bookmark not defined.	2-3-2. پیشینه خارجی
Error! Bookmark not defined.	فصل سوم: مواد و روش تحقیق
Error! Bookmark not defined.	1-3. مقدمه
Error! Bookmark not defined.	2-3. نوع مطالعه

Error! Bookmark not defined. 1-2-3 روش مطالعه

Error! Bookmark not defined. 2-2-3 جمعیت و نمونه مطالعه

Error! Bookmark not defined. 3-2-3 محیط مطالعه

Error! Bookmark not defined. 4-2-3 معیارهای ورود نمونه‌ها به مطالعه

Error! Bookmark not defined. 5-2-3 معیارهای خروج نمونه‌ها از مطالعه

Error! Bookmark not defined. 3-3 ابزارهای مورد استفاده و نحوه تعیین اعتبار و پایایی

Error! Bookmark not defined. 1-3-3 پرسشنامه دیسترس دیابت

Error! Bookmark not defined. 2-3-3 پرسشنامه خلاصه‌شده فعالیت‌های خودمراقبتی دیابت

Error! Bookmark not defined. 3-3-3 پرسشنامه خلاصه‌شده مقابله

Error! Bookmark not defined. 4-3-3 پرسشنامه دموگرافیک و چک‌لیست بیماری

Error! Bookmark not defined. 5-3-3 روش اجرای مطالعه

Error! Bookmark not defined. 6-3-3 فلوجارت یا گردش کار تحقیق

Error! Bookmark not defined. 7-3-3 روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

Error! Bookmark not defined. 8-3-3 ملاحظات اخلاقی

Error! Bookmark not defined. فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

Error! Bookmark not defined. 4-1 مقدمه

Error! Bookmark not defined. 1-2-4 مشخصات دموگرافیک

Error! Bookmark not defined. 2-4 تحلیل اهداف مطالعه

1-2-4 هدف اول: تعیین میزان دیسترس دیابت در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه‌کننده به

Error! Bookmark not defined. 1395. درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) شهرستان اردبیل، سال

2-3-4 هدف دوم: تعیین میزان عوامل تعیین‌کننده دیسترس دیابت (شاخص‌های بالینی، رفتارهای

خودمراقبتی و سبک‌های مقابله‌ای) بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه‌کننده به درمانگاه دیابت

Error! Bookmark not defined. بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل

Error! Bookmark not defined. 1-2-3-4 وضعیت شاخص‌های بالینی

Error! Bookmark not defined. 2-2-3-4 وضعیت خودمراقبتی و ابعاد آن

Error! Bookmark not defined. 3-2-3-4 وضعیت سبک‌های مقابله‌ای و ابعاد آن

3-3-4. هدف سوم: تعیین ارتباط دیسترس دیابت با عوامل تعیین‌کننده آن (شاخص‌های بالینی، رفتارهای خودمراقبتی و سبک‌های مقابله‌ای) در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه‌کننده به درمانگاه

دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل **Error! Bookmark not defined.**

1-3-3-4. ارتباط شاخص‌های بالینی و دموگرافیک با دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن. **Error! Bookmark not defined.**

2-3-3-4. ارتباط بین فعالیت‌های خودمراقبتی با دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن. **Error! Bookmark not defined.**

2-3-3-4. ارتباط بین سبک‌های مقابله‌ای با دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن. **Error! Bookmark not defined.**

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات پژوهش **Error! Bookmark not defined.**

1-5. مقدمه **Error! Bookmark not defined.**

2-5. بحث و بررسی یافته‌ها **Error! Bookmark not defined.**

3-5. نتیجه‌گیری **Error! Bookmark not defined.**

4-5. محدودیت‌های پژوهش **Error! Bookmark not defined.**

5-5. کاربرد یافته‌ها **Error! Bookmark not defined.**

6-5. پیشنهادات **Error! Bookmark not defined.**

فهرست منابع و مأخذ **Error! Bookmark not defined.**

ضمایم **Error! Bookmark not defined.**

فرم رضایت آگاهانه **Error! Bookmark not defined.**

پرسشنامه داده‌های دموگرافیک و بیماری **Error! Bookmark not defined.**

پرسشنامه دیسترس دیابت **Error! Bookmark not defined.**

پرسشنامه‌ی سبک‌های مقابله **Error! Bookmark not defined.**

پرسشنامه خلاصه فعالیت‌های خودمراقبتی دیابت **Error! Bookmark not defined.**

نامه دریافت کد اخلاق **Error! Bookmark not defined.**

فرم معرفی جهت انجام نمونه‌گیری **Error! Bookmark not defined.**

فرم حق مالکیت مادی و معنوی **Error! Bookmark not defined.**

فرم نمره دهی **Error! Bookmark not defined.**

128

چکیده انگلیسی 129

فهرست جداول

عنوان

صفحه

- جدول شماره 4-1: توزیع فراوانی متغیرهای مورد مطالعه برحسب ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 63
- جدول شماره 4-1-1: توزیع فراوانی متغیرهای مورد مطالعه برحسب سن شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 64
- جدول شماره 4-2: توزیع فراوانی وضعیت دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 65
- جدول شماره 4-3: توزیع فراوانی متغیرهای بیماری و بالینی شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 66
- جدول 4-4: توزیع فراوانی متغیرهای مورد مطالعه برحسب وضعیت بیماری و بالینی شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 67
- جدول شماره 4-5: توزیع وضعیت ابعاد مختلف خودمراقبتی شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 68
- جدول شماره 4-6: میانگین و انحراف معیار سبک‌های مقابله‌ای مورد استفاده توسط شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 69
- جدول شماره 4-7: توزیع نمرات ابعاد سبک‌های مقابله‌ای شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 70
- جدول شماره 4-8: ارتباط دیسترس دیابت و مشخصات دموگرافیک- بیماری شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 71
- جدول شماره 4-9: ارتباط متغیرهای دموگرافیک-بیماری با زیرمجموعه‌های دیسترس دیابت در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 73
- جدول 4-10: ضرایب همبستگی پیرسون بین مقادیر بالینی و دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 74
- جدول شماره 4-11: نتایج آنالیز رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام در رابطه با ارزیابی ارتباط متغیرهای بالینی- بیماری با دیسترس دیابت در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش..... 74

- جدول شماره 4-12: ضریب همبستگی بین فعالیت‌های خودمراقبتی دیابت و ابعاد آن با دیسترس دیابت و زیرمجموعه‌های آن در شرکت‌کنندگان در پژوهش.....75
- جدول شماره 4-13: نتایج آنالیز رگرسیون گام‌به‌گام ارتباط بین ابعاد فعالیت‌های خودمراقبتی با دیسترس دیابت در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش.....76
- جدول شماره 4-14: ضریب همبستگی پیرسون بین سبک مقابله‌ای کلی و سبک‌های مسئله محور، هیجان محور و اجتناب در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش.....77
- جدول شماره 4-15: ارتباط بین سبک‌های مقابله‌ای مسئله محور، هیجان محور و اجتناب با دیسترس دیابت در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش.....77
- جدول شماره 4-16: نتایج آنالیز رگرسیون سلسله مراتبی متغیرهای شاخص‌های بالینی، ابعاد خودمراقبتی و سبک‌های مقابله مسئله محور و اجتناب و دیسترس دیابت در بین شرکت‌کنندگان در پژوهش.....79